

Y jo flotant en el inmens abisme,
pujava sens parar, sempre pujava,
en brassos d'amas alas misteriosas
per titánicas foras impulsadas.
¡Quin condol y que trista melangia
vaig sentir en mon cor que no alenava!
¡Tot sol en l'infinit rodant entre astres!
¡Lo buit al entorn meu! ¡Sol y sense ánima!..
Pujant, sempre pujant, obri ma vista
y, al mirar tremolós la volta blava,
atónits los meus ulls varen sorprendrer
lo mes sublim de tots los panoramas.
Un disco transparent com vel de seda,
il·luminat per viva llum diáfana,
al mitj del firmament se sostenia
lleansant als quatre vents mils raigs de plata.
Y subjecte també á la lley eterna
de creixer ó minvar en la distancia,
se feya gros, molt gros.

¡Lo que creixia
aixís que jo en el Cosmos m'enfonsava!
Ja no era un petit disco; era una esfera
que ocupava del tot la volta blava,
¡Oh cel maravellós—dins mi vaig dir-me—
qui pogues habitar dins ta encontrada!
¿Será aixó la regió tant discuida
hont somniant s'encaminan nostras ánimas?
Y al matsix temps que forta sacudida
com si m'hagués xafat colossal masa,
vaig sentir en mon cos un fort estrépit
y'm semblá que'l meu cap se triturava.

Després,... no se res mes; ma vista oberta
mirant per tots costats com atontada;
mas mans amunt y avall, bo y tremolosas,
pe'l demunt del meu cos, palpa que palpa;
un dolor prou intens en mas costellas
y un mur que la verneda limitava,

van ferme recordar que vaig dormir-me
y degué somniar aquesta fábula,
interrompuda en lo moment solemne
en que vaig caure desde dalt la tapia.

En tant pur-orient la nit moria,
los astres com avants ja no brillavan,
los anava eclipsant la plúm de Febo,
que matinera Aurora anunciava.
¡Que sublim despertá'l de la Natura!
¡Que magna ostentació de ricas galas!
¿Quin será lo pintor que tots los dias
avants de sorti'l Sol mostra sas manyas,
ja pintant los ribets de negres núvols
ab colors que son fets d'or y de grana,
ja lleisant raigs d'or fos per entre boyras,
ja encenent misteriosas fogueradas?...
A Occident no arribavá encár l'Aurora
ab son bes lluminós de matinada
y un estel rutilant, lo gegant Júpiter,
los seus ultims destells al mon donava;
jo no se perque estranya coincidencia
al mirar aquell astre, recordava
lo globo inmens qu'en mon cap s'extenia
quan, somniant, entre l'éter me gronxava.
Lo Sol entant derramant llum y vida
cel amunt son viatge comensava
lleisant torrents de foc, escampant foras
y omplint tot l'Univers ab sa llum blanca.
Desde llavors ensá quan al cel miro
durant aqueixas nits de dolsa calma
en que'l silenci es clara elocuencia
y las tenebras son raig de llum clara,
los exércits d'estrellas brilladoras,
mirantlos ab los ulls de dins de m'ánima
me samblan altres ánimas ansiosas
que, com la meva; enseïjan sa volada.

Ramón Fábregas Trillas.

LA POMA REIALA

(CONTE POPULAR GASCO RECULLIT PER A. PERBOSC)

Hi havia una vegada, un rei que tenia tres fills.
Com els estimava a tots lo mateix, no sabia a quin
fer hereu del reialme. Un dia va llençar una poma a
dins de un bosc i va dir als seus tres fills.

«Aneu a cercar la poma. Aquell de vosaltres que
la troverá será l'hereu del reialme».

S'en van anar cadescú pel seu cantó, portant una
coca pera menjarla pel camí.

El primer va trobar un home que li va dir:

—Petit, me vols donar una mica d'aquesta coca?

—Ai, nó nó, no'n tinc pas prou pera mi.

El segon va trobar el mateix home, que li va
dir:

—Petit, vols donar-me una mica d'aquesta coca?

—Ai, nó nó, no'n tinc pas prou pera mi.

El mes petit va trobar al mateix home que també
li va dir:

—Petit, vols donar-me una mica d'aquesta coca?

—Teniu, preneu-la tota sencera—li respongué.

Llavors l'home li digué:

—Petit, tu m'has donat la coca, ara jot donaré la poma reiala té, vétela aquí.

—Poseu-me-la sota la llengua, li digué. Així si trobo als meus germans ants d'arribar a casa, no la veurán i no me la podrán pendre.

El gran il mitjá se trobaren dins del bosc.

—To, ¿que l'has trobada?

—Jo no i tu?

—Jo tampoc.

—Potser l'haurá trobada el petit.

Al cap d'una estona el varen trobar.

—Escolta, tu, ¿que l'has trobada?

Amb el cap va fer signe que no, pero els seus germans lo varen fer parlar i vet-a-qui que varen veure que portava la poma sota la llengua. Llavors lo varen matá, l'enterraren sota una alzina, i s'en aren cap a casa am la poma reiala.

Son Pare els va dir:

—Doncs ¿qui dels dos l'ha trobada?

—L'em trobada tots dos al hora.

—Si, prou!

—Doncs, si!

—I a ont es lo mes petit.

—Oh no l'hem pas vist.

Al cap d'uns quants dies, una pastora sen va anar a pesturar una truja a dins del bosc. Forfollant per terra la truja va treure un ós com una flaúta. La pastora se'l posa a la boca, va bufar, i l'ós cantant va dir aquestes paraules:

«Sona, sona, pastorella
que m'han mort al bosc d'Orende
per haver la poma reiala
L'herbeta novella»

¡Jesús! Deu meu! i ara ¿que diu aquest ós?—va dir la pastora, i s'en endugué l'ós cap a casa seva.

Pel camí va trobar un home qu'anava a cavall i li digué:

—Ep! mestre! Bufe en aquest ós, veureu le que diu.

I l'ós cantant se va posar a dir:

«Sona, sona, cavaller
que m'han mort al bosc d'Orende
per haver la poma reiala
L'herbeta novella»

Amb aixó se va ensapegar a passar el rei, que tot trist, anava, cercant a son fill petit per tot arreu. El cavaller li va doná l'ós, el rei bufá i l'ós cantant va dir:

Sona, sona, tu mon pare
que m'han mort al bosc d'Orende.
per haver la poma reiala
L'herbeta novella»

Llavors el rei va manar al seus dos fills que bufessin, i l'ós cantant va dir:

Sona, sona, germá Judes!
que m'has mort al bosc d'Orende
per haver la poma reiala
L'herbeta novella»

Quan l'ós va haver dit «que m'has mort al bosc d'Orende», el rei ho va comprendre tot i va fer matar, als dos germans dolents. Llavors va posar l'ós sobre l'herbeta novella i aquell home qu'era Nostro-Senyor feu tornar a la vida al bon fill petit que va esser l'hereu del reialme. (1)

Traduit per M. V. B.

EN LA CAMBRA DEL ARTISTA

—Perqué entreu á la meva habitació cada instant que la meva inspiració incita'l meu impuls, prodigiosa?... No permetaré mes per endavant entrar ni un sol instant aqueixa concurrencia molesta!—

—Sápigas dispensarme á gratsient; aquí, una circunstancia molt urgent m'obliga á compareixer.

La teva enamorada m'enviat per implorar la teva pietat; per si d'ella't resols a compadeixer.

»Ara, constituheixes son anhel, y está plorant ab llágrimas de fel sentintse verament avergonyida; y en sa desesperada expiació, fervorosa, t'invoca compassió... Compensarli voldrás eixa punyida?

»Quan l'amor teu li era indiferent, no coneixia'l teu temperament y ab sa frivolitat te desayrava; mes, ara, omplena'l seu interior l'inmensa evocació del teu amor veyent quan piament s'insinuava...—

—Quan jo li declarava ma passió no vaig obtindre mai contestació com el meu pobre cor sollicitava; sempre va prodigar-me tants desdenys, que no vaig poguer menys que renunciar'l goig que m'inspirava...

»El meu amor, per ella, s'extingit: un'altre temptació m'ha seduhit y aquesta es una Bellesa idolatrada sempre ella ocupará'l meu pensament, y com l'anterior, difícilment s'esfumará, com á visió oblidada.

(1) Contat per Juli Fontaniet, nat a Camarogar.